

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2024 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮНИЙ ЭРХИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬ ХҮЧИНГҮЙ БОЛСОНД ТООЦОХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. 2016 оны 02 дугаар сарын 05-ны өдөр батлагдсан Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуулийг хүчингүй болсонд тооцугай.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2024 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр баталсан Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

20... оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХӨДӨЛМӨРИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Хөдөлмөрийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн 144 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 144.9, 144.10 дахь хэсгийг нэмсүгэй:

“144.9. Өмчийн төрөл, хэлбэрээс үл хамаарч 100 ба түүнээс дээш ажилтантай аж ахуйн нэгж, байгууллага хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний тогтвортой хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлэх зорилгоор Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/-д заасан ажлын байрны дадлагажуулагчийг ажиллуулж болно.

144.10. Ажил олгогч Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хуульд заасны дагуу хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний ажлын байрны шаардлагатай тохируулгын жагсаалтыг дотоод журамдаа тусган мөрдөнө.”

2 дугаар зүйл. Хөдөлмөрийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн 144 дүгээр зүйлийн 144.1, 144.6 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай.

1/144 дүгээр зүйлийн 144.1 дэх хэсэг:

“144.1. Ажил олгогч хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-д заасны дагуу шаардлагатай тохируулгаар хангах замаар хөдөлмөр эрхлэх боломжоор хангах үүрэгтэй.”

2/144 дүгээр зүйлийн 144.6 дахь хэсэг:

“144.6. Ажил олгогч энэ хуулийн 144.1-д заасан шаардлагатай тохируулгаар хангахгүйгээр хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөдөлмөр эрхлэлтийн харилцааг дуусгавар болгохыг хориглоно.”

3 дугаар зүйл. Хөдөлмөрийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн 144 дүгээр зүйлийн 144.4 дэх хэсгийн “асарч байгаа хүний” гэсний дараа “үүсгэн байгуулсан үйлдвэрлэл, аж ахуйн нэгжийн” гэж, 144 дүгээр зүйлийн 144.8 дахь хэсгийн “бүтэн бус цагаар” гэсний дараа “ажлын цагийн уян хатан нөхцөлтэйгээр” гэж тус тус нэмсүгэй.

4 дүгээр зүйл. Энэ хуулийг 2024 оны...дугаар сарын...-ны өдөр баталсан Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

20... оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙГ ДЭМЖИХ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хуулийн 15 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалтыг нэмсүгэй:

1/15 дугаар зүйлийн 15.1.6-15.1.10 дахь заалт:

“15.1.6.хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн, байнгын асаргаа шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд, иргэний эцэг эх, хууль ёсны асран хамгаалагчийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих зорилгоор холбогдох хуульд заасны дагуу санхүүгийн болон бусад хэлбэрийн дэмжлэгийг үзүүлэх;

15.1.7.хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг ажиллуулж байгаа өмчийн бүх хэлбэрийн байгууллага, иргэнийг хууль тогтоомжийн дагуу хөнгөлөлт, чөлөөлөлт, дэмжлэгт хамруулах;

15.1.8.Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн 15.1.1-д заасан ажлын багаж, тоног төхөөрөмж, материал болон бусад шаардлагатай хэрэгслийг худалдан авахад нь нэг удаа санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх;

15.1.9.Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-д заасны дагуу хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд мэргэжлийн чиг баримжаа, ур чадвар олгох, хөдөлмөрт бэлтгэх, аж ахуй эрхлэх чиглэлээр сургалт явуулдаг байгууллагад төрөөс дэмжлэг үзүүлэх;

15.1.10.хөдөлмөрийн харилцаанд анх орж буй хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний ажлын байранд шаардлагатай тохируулга хийх, туслах хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжөөр хангахад зориулан 10 хүртэлх сая төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэгийг нэг удаа олгох.”

2/15 дугаар зүйлийн 15.3, 15.4 дэх хэсэг:

“15.3.Хөдөлмөрийн тухай хуульд заасны дагуу хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний ажлын байрны шаардлагатай тохируулгын жагсаалтыг хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

15.4.ажлын байрны тохируулга хийх, ажлын байрны тохируулгыг үнэлэх үйлчилгээг хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрх ашгийг хамгаалах төрийн бус байгууллагаар гэрээлэн гүйцэтгүүлж болно.”

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2024 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр баталсан Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

20... оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ГАМШГААС ХАМГААЛАХ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Гамшгаас хамгаалах тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсгийг нэмсүгэй:

2/13 дугаар зүйлийн 13.6 дахь хэсэг:

“13.6.Энэ хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.2 дахь хэсэгт заасан сургалтын агуулгад хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд туслах, аврах агуулгыг заавал тусгана”

3/25 дугаар зүйлийн 25.3 дахь хэсэг:

“25.3.Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-д заасны дагуу хөгжлийн бэрхшээлийг хамруулсан гамшгийн эрсдлийг бууруулах төлөвлөгөө батлан хэрэгжилтэд хяналт тавина.”

4/30 дугаар зүйлийн 30.5 дахь хэсэг:

“30.5.Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1 дэх хэсэгт заасан гамшгаас хамгаалах бэлэн байдлын үед хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг хувийн туслахын болон дохионы хэлмэрч зэрэг дэмжих үйлчилгээгээр хангагдах эрхээ эдлэх боломжийг заавал бүрдүүлнэ.”

2 дугаар зүйл. Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.1 дэх заалтын “ил тод” гэсний дараа “хүртээмжтэй” гэж, 16 дугаар зүйлийн 16.3 дахь хэсгийн “үл харгалзан” гэсний дараа “хүртээмжтэй” гэж, 24 дүгээр зүйлийн 24.1 дэх хэсгийн “сайн дурын хэсэг” гэсний дараа “хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний туслах ажилтан” гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2024 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр баталсан Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

20... оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ГЭР БҮЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Гэр бүлийн тухай хуулийн 38 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай дараах 38.8 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“38.8.байнгын асаргаа шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэдтэй бол хүүхдийн бэрхшээлийн байдлыг харгалзан тэтгэлгийн хэмжээг шүүх нэмэгдүүлэн тогтооно.”

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.2 дахь хэсгийн “арсны өнгө” гэсний дараа “хөгжлийн бэрхшээл” гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.1 дэх хэсэг, 48 дугаар зүйлийн 48.1 дэх хэсэг, 67 дугаар зүйлийн 67.1.3 дахь заалт, 71 дүгээр зүйлийн 71.1.2 дахь заалтын “тахир дутуу” гэснийг “хөгжлийн бэрхшээлтэй” гэж тус тус өөрчилсүгэй.0

4 дүгээр зүйл. Энэ хуулийг 2024 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр баталсан Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

20.... оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**НИЙГМИЙН ХАЛАМЖИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Нийгмийн халамжийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай заалт нэмсүгэй:

1/8 дугаар зүйлийн 8.2.4¹ дэх заалт:

“8.2.4¹.хөгжлийн бэрхшээлтэй тамирчинд олгох тусламж”

2 дугаар зүйл.Нийгмийн халамжийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.5.6 дахь заалтыг доор дурдсан агуулгаар өөрчлөн найруулсугай:

“13.5.6.байнгын асаргаа шаардлагатай 18 хүртэлх насны хүүхэд;”

3 дугаар зүйл.Нийгмийн халамжийн тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.5 дахь заалтын “иргэний нийгмийн хамгааллын” гэснийг “хүний эрхийн” гэж, 12.1.2, 12.1.3, 13.5.7 дахь заалтын “16” гэснийг “18” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг 2024 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр баталсан Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

20... оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ДААТГАЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Эрүүл мэндийн даатгалын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай заалт нэмсүгэй:

1/6 дугаар зүйлийн 6.1.7¹ дэх заалт:

“6.1.7¹.байнгын асаргаа шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдээ асарч байгаа шалтгаанаар хөдөлмөр эрхлээгүй эх /эцэг/ болон асран хамгаалагч.”

2/9 дүгээр зүйлийн 9.1.16 дахь заалт:

“9.1.16.Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ын 22.6-д заасан холбогдох арга хэмжээ.”

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.3 дахь хэсгийн “ерөнхий нэршлийн эм” гэсний дараа “асаргаа сувилгааны хэрэгсэл, ариун цэвэр-эрүүл ахуйн материалыг” гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2024 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр баталсан Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

20... оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Эрүүл мэндийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах заалт нэмсүгэй:

1/3 дугаар зүйлийн 3.1.27, 3.1.28 дахь заалт:

“3.1.27.”боломжит дээд хэмжээ” гэж тухайн хүний хөгжлийн бэрхшээлийн төрлөөс хамаарч алдагдсан чадварыг нь сэргээж болох дээд хэмжээг.”

3.1.28.”туслах бүтээгдэхүүн” гэж Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн 4.1.3-т заасан бүтээгдэхүүнийг.”

2/24 дүгээр зүйлийн 24.6.11 дэх заалт:

“24.6.11.18 хүртэлх насны хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн эмийн зардал”

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.6.7 дахь заалтыг доор дурдсан агуулгаар өөрчлөн найруулсугай.

“24.6.7.удаан хугацааны нөхөх эмчилгээ шаардах эмгэг, хөнгөвчлөх болон холголт, цооролтын үеийн эмчилгээ, эм, асаргаа сувилгааны хэрэгсэл, ариун цэвэр-эрүүл ахуйн материалын зардал.”

3 дугаар зүйл. Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.3.6 заалт, 40 дүгээр зүйлийн 40.1, 40.2 дахь хэсгийн “протез” гэснийг “туслах бүтээгдэхүүн” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл. Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.16 дахь заалтыг хассугай.

5 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2024 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр баталсан Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

20... оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**НИЙГМИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТУХАЙ
ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний тухай хуулийн 3 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 3.1.19 дэх заалт нэмсүгэй:

1/3 дугаар зүйлийн 3.1.19 дэх заалт:

“3.1.19."урьдчилан сэргийлэх" гэж иргэн, хамт олны оролцоотойгоор өвчин эмгэг, осол гэмтлийн эрсдэлээс хамаарах нөхцөлийг бүрдүүлэх, мэдээлэл, сургалт сурталчилгаа явуулах, өвчин эмгэгийг эрт илрүүлж эмчлүүлэх, тэдгээрээс үүдэн гарах эрүүл мэндийн болон нийгэм, эдийн засгийн сөрөг үр дагаврыг бууруулах үйл ажиллагааг.”

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2024 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр баталсан Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

20... оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

БИЕИЙН ТАМИР, СПОРТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Биеийн тамир, спортын тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлд дор дурдсан агуулгатай 19.1.4, 19.1.5 дахь заалт нэмсүгэй:

1/19 дүгээр зүйлийн 19.1.4, 19.1.5 дахь заалт:

“19.1.4. хөгжлийн бэрхшээлтэй тамирчин, түүний хууль ёсны асран хамгаалагч, хувийн туслахыг паралимп, тусгай олимп, дифлимп, тив, дэлхийн тэмцээнд холбогдох журмын дагуу шалгаран оролцоход нь шаардагдах зардлыг биеийн тамир, спортын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын төсөвт тусгана.”

19.1.5. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ын 29 дүгээр зүйлд туссан арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.”

2 дугаар зүйл. Биеийн тамир, спортын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.1 дэх хэсгийн 18.4 гэсний дараа “19.1.4” гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2024 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр баталсан Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

20... оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

БОЛОВСРОЛЫН ЕРӨНХИЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Боловсролын ерөнхий хуулийн 14 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 14.10 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“14.10. Энэ хуулийн 14.1.3 дахь хэсгийн агуулгад Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1.1-т заасан агуулгыг тусгана.”

2 дугаар зүйл. Боловсролын ерөнхий хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.5 дахь хэсгийн “12 дугаар” гэснийг “11 дүгээр” гэж, 11 дүгээр зүйлийн 11.6 дахь хэсэг, 16 дугаар зүйлийн 16.3 дахь заалт, 27 дугаар зүйлийн 27.1.11 дэх заалтын “тохирох хэрэглэгдэхүүн” гэснийг “шаардлагатай тохируулга” гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл. Боловсролын ерөнхий хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1.9-д “тэгш боломж, нөхцөлөөр хангагдах” гэсний дараа “туслах багшийн дэмжлэг авах;” гэж нэмсүгэй.

4 дүгээр зүйл. Энэ хуулийг 2024 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр баталсан Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

20... оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОН ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН ТУХАЙ
ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛЬ

1 дүгээр зүйл. Сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсролын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.2 дахь хэсгийн “тохирох хэрэглэгдэхүүн” гэснийг “шаардлагатай тохируулга” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2024 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр баталсан Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

20... оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ДЭЭД БОЛОВСРОЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Дээд боловсролын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай хэсэг нэмсүгэй:

1/18 дугаар зүйлийн 18.5¹ дэх хэсэг:

“18.5¹. Хөгжлийн бэрхшээлтэй элсэгчийн бэрхшээлийн хэлбэр, онцлог хэрэгцээг харгалзан элсэлтийн шалгалтын босго оноо болон заавал өгсөн байх шалгалтад өөрчлөлт оруулж болох ба үүнийг Боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний шийдвэрээр тухай бүр баталгаажуулна.”

18.5². Энэ хуулийн 18.5¹-д дурдсан зохицуулалтад хамрагдах шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй элсэгчийн мэдээллийг боловсролын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага жил бүрийн 2 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор нэгтгэн хүргүүлнэ.”

2/20 дугаар зүйлийн 20.5¹ дэх хэсэг:

“20.5¹. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн 13 дугаар зүйлийн 13.2-т заасан их дээд сургууль, коллежийн ерөнхий суурь хэсгийн сургалтын хөтөлбөр, агуулгад хөгжлийн бэрхшээлийн тухай мэдлэг, ойлголт өгөх, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнтэй ажиллах агуулга, арга зүйг тусгана.”

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2024 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр баталсан Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

20... оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГААС ОЛГОХ ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙН ОСОЛ, МЭРГЭЖЛЭЭС ШАЛТГААЛСАН ӨВЧНИЙ ТЭТГЭВЭР, ТЭТГЭМЖ, ТӨЛБӨРИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Нийгмийн даатгалын сангаас олгох үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөрийн тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1.2 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“2.1.2.”туслах бүтээгдэхүүн” гэж Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуулийн 4.1.3-т заасныг;”

2 дугаар зүйл.Нийгмийн даатгалын сангаас олгох үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөрийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.1.1 дэх заалт, 14.2, 14.3, 14.4, 14.5 дахь хэсгийн “протез, ортопедийн” гэснийг “туслах бүтээгдэхүүний” гэж, 14.4 дэх хэсгийн “протез, ортопедийг” гэснийг “туслах бүтээгдэхүүнийг” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Нийгмийн даатгалын сангаас олгох үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөрийн тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1.3 дахь заалтыг хассугай.

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг 2024 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр баталсан Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

20... оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ГААЛИЙН ТАРИФ, ГААЛИЙН ТАТВАРЫН ТУХАЙ
ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Гаалийн тариф, гаалийн татварын тухай хуулийн 38 дугаар зүйлийн 38.1.12 дахь заалтын “тахир дутуу” гэснийг “хөгжлийн бэрхшээлтэй” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2024 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр баталсан Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

20... оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ЖИЖИГ, ДУНД ҮЙЛДВЭР, ҮЙЛЧИЛГЭЭГ ДЭМЖИХ ТУХАЙ
ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Жижиг, дунд үйлдвэр, үйлчилгээг дэмжих тухай хуулийн 16 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/16 дугаар зүйлийн 16.1.5¹ дэх заалт:

“16.1.5¹.Энэ хуульд заасан бүх төрлийн дэмжлэг болон Жижиг, дунд үйлдвэр, үйлчилгээг дэмжих сангаас олгох хөнгөлөлттэй зээлд хөгжлийн бэрхшээлтэй үйлдвэрлэл эрхлэгч, байнгын асаргаа шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдээ асарч байгаа эх /эцэг/, хууль ёсны асран хамгаалагчийн байгуулсан аж ахуйн нэгжийг хамруулах боломж, нөхцөлийг бүрдүүлэх;”

2/16 дугаар зүйлийн 16.3 дахь дахь хэсэг:

“16.4.Энэ хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.1.5¹-д заасан арга хэмжээнд хамруулахад тавих шаардлага, хөрөнгийн хэмжээг батлах;”

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2024 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр баталсан Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

20... оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

СОЁЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Соёлын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 21.12¹ дэх хэсэг нэмсүгэй:

“21.1.12¹.Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/-ийн 30 дугаар зүйлийн хэрэгжилтийг хангах.”

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2024 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр баталсан Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

20... оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ЗАЛУУЧУУДЫН ХӨГЖЛИЙГ ДЭМЖИХ ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Залуучуудын хөгжлийг дэмжих тухай хуулийн 22 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 22.4.3¹ дэх заалт нэмсүгэй:

“22.4.3¹.Залуучуудын хөгжлийг дэмжих, оролцоог нэмэгдүүлэх бүхий л хөтөлбөр, арга хэмжээнд хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг шаардлагатай тохируулгаар хангах замаар тэгш хамруулна.”

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2024 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр баталсан Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

20... оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**УЛСЫН ТЭМДЭГТИЙН ХУРААМЖИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 41.4.20 дахь заалт нэмсүгэй:

“41.4.20. Амьжиргааны доод түвшинээс доогуур орлоготой хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний шүүх шинжилгээг хийхэд.”

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2024 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр баталсан Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

20... оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МОНГОЛ ХЭЛНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Монгол хэлний тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/4 дүгээр зүйлийн 4.1.5 дахь заалт:

“4.1.5.”дохионы хэл” гэж сонсгол, хэл ярианы бэрхшээлтэй хүний нийгмийн харилцаанд орох хэлийг.”

2/5 дугаар зүйлийн 5.4 дэх хэсэг:

“5.4.Дохионы хэл бол сонсголын бэрхшээлтэй иргэдийн эх хэл мөн бөгөөд дохионы хэлээр нийгмийн бүхий л харилцаанд орох эрхтэй.”

3/21 дүгээр зүйлийн 21.6¹ дахь хэсэг:

“21.6¹.Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн 11 дүгээр зүйлийн 7 дахь хэсэгт заасны дагуу Хэлний бодлогын үндэсний зөвлөлийн дэргэд Дохионы хэлний хөгжлийн орон тооны бус зөвлөл /цаашид “Зөвлөл” гэх/ ажиллах ба зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, ажиллах журмыг Хэлний бодлогын үндэсний зөвлөл батална.”

2 дугаар зүйл. Монгол хэлний тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1.5 дахь заалтын “”эх хэл дээр” гэсний дараа “болон дохионы хэлээр” гэж, 14 дүгээр зүйлийн 14.1.1 дэх заалтын “өргөжүүлэх” гэсний дараа “дохионы хэлийг нийтэд түгээх, эзэмшүүлэх” гэж, 15 дугаар зүйлийн 15.1.1 дэх заалтын “бичгийн” гэсний дараа “болон дохионы хэлний” гэж, 20 дугаар зүйлийн 20.1.1 дэх заалтын “монгол хэл” гэсний дараа “дохионы хэл” гэж, 21 дүгээр зүйлийн 21.7.1 дэх заалтын “монгол хэл” гэсний дараа “дохионы хэл” гэж, мөн зүйлийн 21.7.4 дэх заалтын “үгсийн сангйн толь” гэсний дараа “дохионы хэлний үгийн сангийн” гэж, 22 дугаар зүйлийн 22.2.2 дахь заалтын “мэргэжлийн хэлний” гэсний дараа “дохионы хэлний толь бичиг” гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2024 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр баталсан Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.